

DOĞRU MESLEK DOĞRU GELECEK

MESLEK SEÇİMİ YAPILIRKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN DURUMLAR

Meslek, insanın yaşamını sürdürebilmek için icra ettiği ve genellikle yoğun bir eğitim, çalışma, bilgi birikimi ve seçilen mesleğe bağlı olarak yetenek geliştirmeyi gerektiren ve tüm bu sürecin sonunda kazanılan unvanın adıdır.

Meslek seçimi, bireyin sahip olabileceği muhtemel meslekleri çeşitli yönleriyle değerlendirip, kendi ihtiyaçları açısından istenilen yönleri çok, istenmeyen yönleri az olan birine yönelmeye karar vermesidir. Meslekte para kazanmak esas olmasına rağmen, insanlar sadece para kazanmak için bir mesleğe yönelmezler. Meslek, para kazanmanın ötesinde, kapasiteyi kullanma ve kendini gerçekleştirme yoludur. Meslek seçimi, gençlerin yalnızca nasıl bir işte çalışmak istediği ile ilgili olmayıp, aynı zamanda nasıl bir yaşam standardı içinde yaşamak istediğini de etkileyen bir karardır.

Meslek seçiminde en çok yapılan hataların başında, bireyin özellikleri ve mesleğin gerektirdikleri dikkate alınmaksızın; mesleğin popülerliği, saygınlığı, kazancının yüksek olması ya da idol olarak gördüğü kişinin seçtiği meslek olması gibi sebeplerden mesleğe karar verilmesi gelmektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda öğrencilerin meslek seçiminde rol oynayan etkenlerde birinci sırada aileleri, ikinci sırada kendileri, üçüncü sırada ise yakın çevrelerinin (komşu, akraba) rol aldığı görülmektedir.

Doğru meslek seçimi için kişinin öncelikle kendini tanıması, meslekler hakkında bilgi edinmesi ve kendi özellikleriyle mesleklerin gerektirdiği özellikler arasındaki ilişkiyi kavraması önemlidir. Kendini tanıma; bireyin kişilik özellikleri, ilgileri, yetenekleri, değerleri ve sağlık durumu konusunda kendini bilme durumudur. Farkındalık olarak da niteleyebileceğimiz bu durum, başka bir deyişle kişinin; "Ben nasıl biriyim? Karakterim nasıl? Davranış ve alışkanlıklarım nelerdir? Neleri yapmaktan hoşlanırım?" gibi sorulara verdiği cevaplardır. Kendini tanıma sürecini üç temel unsur üzerinden sınıflandırabiliriz:

- İlgi Alanlarınız: Mekanik, Ticaret, Sosyal Yardım vb.
- Yetenekleriniz: Sözel Yetenek, Sayısal Yetenek, Şekil-Uzay Yeteneği vb.
- Değerleriniz: Yaratıcılık, Liderlik, Kazanç vb.

Kendi yetenekleri, ilgileri ve gereksinimleri hakkında doğru ve gerçekçi bilgilere sahip olamayan öğrenciler, mesleklerin gerektirdiği nitelikler, mesleğin avantajları ve dezavantajları hakkında çoğu kez kulaktan dolma bilgilerle üniversite kapısına gelmektedirler.

Mesleki yönlendirme ile ilgili yapılan araştırmalar sonucunda; bireyin doğru seçilmiş bir meslekte başarılı ve verimli olduğu, tam aksine yanlış seçilmiş bir meslekte ise mutsuz ve başarısız olduğu ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla bireyin yeteneklerini, bilgi ve becerilerini en iyi şekilde kullanabildiği, severek yapabileceği doğru meslek alanına yönlendirilmesinin önemi burada ortaya çıkmaktadır. Bu sebepten, meslek seçiminden önce kişinin ciddi bir tanıma ve araştırma sürecine girmesi gerekmektedir.

Bu nedenle, meslek seçimi yaparken bireyler kişiliklerine en uygun alanları tercih etmelidir. Kişiliğe uygun meslek seçimi, hem iş hem de sosyal hayatında tatmin ve mutluluk sağlamak için kritik bir faktördür.

Bunun gerçekleşmesi için bireylerin öncelikle:

1. Kendini Tanıması: İlgi, yetenek ve değerleri belirlemesi gerekmektedir.
2. Meslekleri Tanıması: Mesleklerin özelliklerini, niteliklerini ve eğitim süreçlerini öğrenmesi önemlidir.
3. Kişilik Özellikleri ile Mesleki Özelliklerin Uyumunu Değerlendirmesi: Kişisel özellikler ile mesleklerin gerektirdiği niteliklerin uyumuna dikkat etmelidir.

Meslek seçimi söz konusu olduğunda, kişinin kendini bilmesi; hangi çalışma alanının gerektirdiği görevleri yerine getirebileceği (yetenekleri), nasıl bir çalışma ortamında ve hangi işleri yapmaktan mutlu olacağı (ilgileri) ve mesleki faaliyetlerden hangi ek faydaları beklediğini (mesleki değerler) net bir şekilde ifade edebilmesi anlamına gelir.

Sağlıklı bir meslek kararı verebilmek için diğer bir önemli koşul, seçenekler (meslekler) hakkında bilgi sahibi olmaktır. Ancak gençlerin eğitim ve meslek seçenekleri konusunda genellikle yetersiz ve yanlış bilgilerle hareket ettikleri gözlemlenmektedir. Yapılan araştırmalarda, üniversiteye yerleşen öğrencilerin ilk aylarda çoğunlukla buldukları bölümlerden memnun olmadıkları görülmektedir. Bazı öğrenciler, aldıkları puanlara göre bilgi sahibi olmadıkları bölümleri tercih etmek zorunda kalırken, bazıları ise isteyerek geldikleri bölümlerde beklediklerini bulamadıklarını ve bir sonraki yıl alan değiştirmeyi planladıklarını belirtmektedir.

Son aşamada ise, elde edilen bilgilerin birlikte değerlendirilmesi, öğrencinin ilgi, yetenek ve değerlerine uygun bir mesleğin seçilmesi; istenilen yönleri en fazla, istenmeyen yönleri en az ve ulaşılabilirliği en yüksek olan seçeneğin tercih edilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

https://avys.omu.edu.tr › pf004_sunump_unite9

[Mesleki Rehberlik Kuramları - Ankara Üniversitesi Açık Ders ...](#)

<https://acikders.ankara.edu.tr › resource › view>

<https://www.nkfu.com/meslek-secimi-ile-ilgili-kuramlar-ginzberg-holland->

https://osmangaziram.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/16/15/963765/dosyalar/2021_01/11150316_meslek_seciminin_onemi_ve_holand.pdf

<https://www.matematiksel.org/mesleki-yonelimlerimizi-neye-dayanarak-yaptigimiza-dair-bilimsel-yaklasim-mesleki-danisma-kuramlari/>